

BUILDING PUPILS' MOTIVATION IN THE INITIAL YEARS OF STUDYING THE MUSICAL INSTRUMENT GUITAR

Anastas Mihaylov

SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad, Bulgaria, anastas3@gmail.com

Abstract: Effectiveness of music education is closely related to the human's motivation. Mastering a musical instrument is a long-term process, which demands daily work, discipline, continuity and consistency. Knowledge of mechanisms of motivation, process of maintenance or loss of interest are key factors for musical development of pupils studying guitar. The relation between scientific theories of motivation and their application in the process of learning musical instrument is not well explored yet. There is a lack of thorough conception for using the achievements of contemporary psychology in the process of guitar training. For solving that problem the present paper suggests a model for application of one of the leading contemporary theories of motivation into the guitar training. The research goal is to lay down the foundation of a technological model for building musical motivation of pupils during the initial years of their musical training, when they are assimilating the basic technical skills. The article contains ideas which can be used not only by guitar teachers, but by professionals teaching another musical instrument. The model is tested in the frame of my practice as a guitar tutor, which gives me opportunity to initiate and explore the effect of different methods in the process of musical training. Research is carried out among the guitar students aged between 7 and 14 years old. The main used methods are observation, expert evaluation and case study.

Keywords: motivation, education, musical instrument

ИЗГРАЖДАНЕ НА МОТИВАЦИЯ В НАЧАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ ПО МУЗИКАЛЕН ИНСТРУМЕН КИТАРА

Анастас Михайлов

ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград, България, anastas3@gmail.com

Резюме: Мотивацията е важен фактор за ефективността на музикалното обучение. Усвояването на музикален инструмент е дългогодишен процес, изискващ ежедневна работа, дисциплина, последователност и постоянство. Познанието за механизмите на мотивацията, процесите на поддържане или загуба на интерес са един от ключовете за музикалното развитие на изучаващите музикален инструмент. Слабо изследвана е връзката между научните мотивационни теории и тяхното приложение в обучението по китара. Липсва цялостна концепция за използването им в процеса на обучение. За решаването на този проблем настоящата разработка предлага модел за практическо приложение на определена мотивационна парадигма в обучението по китара. Целта на изследването е да постави основите на технологичен модел, даващ на преподавателя механизми за целенасочено въздействие върху мотивацията на децата в процеса на обучение по музикален инструмент. Модела е тестван в рамките на практиката ми като преподавател по китара, която позволява да иницирам и наблюдавам въздействието на различни подходи в процеса на обучение по музикален инструмент. Изследването е проведено с ученици на възраст между 7 и 14 години в периода 2015 – 2017 г. Основните използвани методи на изследване са наблюдение и експертна оценка.

Ключови думи: мотивация, обучение, музикален инструмент

УВОД

Умението да се свири на музикален инструмент е дългогодишен процес, изискващ ежедневна работа, дисциплина, последователност и постоянство. Затова изграждането на устойчива мотивацията е важен фактор за успешното обучение. Познанието за механизмите на мотивацията, за процесите на поддържане или загуба на интерес са ключ за развитието на бъдещия инструменталист.

Мотивацията най-общо е движеща сила, сложен процес на инициране, ръководене и поддържане на ориентирано към целта поведение. Голямото разнообразие на теории за мотивацията потвърждава значимостта на темата. Например само Рийв (Reeve) включва 24 мотивационни теории в своята книга (Jones, Brett D. 2009).

Настоящата публикация използва парадигмата на себе утвърждаващата теория за мотивацията /Self-Determination Theory/, наричана по-долу за краткост СУТ, и на тази основа предлага различни похвати за практическото ѝ приложение при обучението по музикален инструмент китара.

Себе утвърждаващата теория се основава на схващането, че хората имат естествена тенденция към развитие и разглежда мотивацията като динамичен процес на взаимодействие на активния организъм със

заобикалящата го среда. СУТ се опира на концепцията за три основни, универсални, вътрешноприсъщи психологически потребности – от автономност (*autonomy*), компетентност (*competence*), и връзка/близост (*relatedness*). Теорията разграничава и два основни типа мотивация: „вътрешна (*intrinsic*), която е свързана с правенето на нещо поради вътрешен интерес или удовлетворение, и външна (*extrinsic*), свързана с правенето на нещо поради това, че води до определен външен резултат.” (Deci & Ryan, 2000).

Мотивацията в музикалното обучение има свои специфики. Вярвам, че познаването на механизмите инициращи и поддържащи определено целенасочено поведение и прилагането на психологическото познание в обучението по музика са предпоставки за изграждане на ефективна стратегия за преподаване. Себе утвърждаващата теория за **мотивацията**, определя три основни психологически потребности, както и предлага социо-образователен модел на мотивация за музика, базиран на интегрирането на позитивните нагласи към изучаването на музика плюс нагласите към ситуацията на учене. (MacIntyre, Potter, Burns, 2012)

ЦЕЛ И ХИПОТЕЗА

Настоящата публикация има за цел създаване и приложение на модел за изграждане на устойчива мотивация за обучение по музикален инструмент китара. Модела използва себе утвърждаващата теория в процеса на музикално обучение, като предлага подходи за практическо и използване в обучението по китара.

Същността на модела се основава на трите основни психологически нужди според парадигмата на СУТ-от автономност (*autonomy*), компетентност (*competence*), и връзка/близост (*relatedness*) и в съответствие с тях структурира методите на обучение по начин, позволяващ удовлетворяването им в процеса на обучението. Основната хипотеза е, че целенасоченото създаване на условия за удовлетворяването на базисните психологически потребности на учениците и използването на конкретни методи и форми при обучението ще способстват изграждането на устойчива мотивация за изучаване на музикален инструмент.

СТРУКТУРА НА МОДЕЛА

В съответствие с основната хипотеза настоящото изследване структурира методите на обучение спрямо три основни принципа:

1. Създаване на преживяване за развитие и увеличаваща се компетентност

Когато попитали един вируоз перкусионист, лектор в музикалната академия в Стокхолм, колко време е необходимо, за да се научиш да свириш така, той в недоумение от въпроса отвърнал – цяла вечност (Везнев, А., 1994). В началните етапи ученикът лесно може да се загуби в този безкраен процес на учене, да загуби ориентир и перспектива. Затова важна роля за музикалната мотивация има преживяването за развитие, за ясна цел и посока, за обучението като процес, започнал преди настоявящия момент и отиващ към бъдещето.

За реализирането на този принцип в практиката могат да се приложат различни подходи, например:

Ученикът настига учителя. Базирана на свиренето в дует система от упражнения за две китари подбрани така, че след 4 до 10 урока ученикът може да изсвири партията на учителя, която преди е била над възможностите му. По този начин учителят прави първата крачка, но дава възможност на ученика да го последва, настигне, надмине и отново да бъде поведен в процеса на обучението.

Постоянната обратна връзка ориентира ученика докде е стигнал в процеса на музикалното развитие. Обратната връзка също така създава преживяване за движение напред. Например: „Днес свириш това упражнение по-добре”, или „Все по-добре се справяш”. При несправяне с определена техническа трудност обратната връзка може да промени неуспеха в добра перспектива. Например: „Нали знаеш, че ако упражняваш тази техника упорито, след седмица ще можеш да изсвириш това, което днес не можеш. Колко пъти се е случвало до сега...”

Заснемане на видеоклипове. Видеозаписът на изпълнения на ученика обективира усилията, развива творческото мислене, прави видим резултата и носи много позитивни емоции. След време тези видеоклипове се превръщат в ясна илюстрация на процеса на музикално развитие. Свързвайки миналото с настоящето, те създават перспектива и са добре работещ мотивационен инструмент.

Работа върху пиеси, които са под актуалното техническо ниво на ученика. Регулярната работа върху пиеси с по-ниско от актуалното ниво на техническа сложност има значим ефект върху мотивацията. Този подход дава възможност на ученика да се концентрира върху музиката, а преживяването за лекота на изпълнението повишава самооценката и преживяването за може. Ученикът вижда у себе си бъдещия добър музикант, преодолел техническите трудности в инструмента и създаващ музика спонтанно.

Мотивиращата сила на малкия успех. Едно от големите предизвикателства в процеса на обучение по музикален инструмент е свързано с това как се оформя и променя във времето вярата на учениците в собствените им музикални способности (Davidson; Faulkner; McPherson, 2009). В началните етапи те са особено уязвими, тъй като усилието често изглежда несъответно на постигнатия успех. Лесно е да се припише това на липсата на музикални способности. Допълнително затруднение е и фактът, че усещането за успех е в голяма степен субективно.

Поставянето на малки, постижими и конкретни цели помага за обективизирането на успеха. Така усилието за усвояване на техническите умения се компенсира от непрекъснатото преживяване за постигната цел и ученикът получава и натрупва устойчиво във времето преживяване за успех и увеличаваща се компетентност.

2. Развитие на чувството за автономност

Себе утвърждаващата теория определя автономността като една от основните психологически потребности и важен фактор за вътрешната мотивацията. За изграждането на преживяване за автономност в процеса на обучение ученикът се включва като пълноценен участник в един отбор, в който може както да следва, така и да инициира, да определя посоката.

За подкрепа и развитие на чувството за автономност в практиката могат да се използват различни похвати, например:

Музикални пиеси, избрани от ученика. Наред със задължителните за усвояването на основните техники упражнения е добре в обучението се включват и музикални теми, избрани от ученика според неговите музикални вкусове. Аранжирането на любими мелодии на ученика съобразно с индивидуалното техническото ниво на овладяване на инструмента е добър мотивационен инструмент. Това дава възможност на ученика да е активен в обучението, да избира и изпълнява репертоар по собствен вкус и да получи по-голяма удовлетвореност от постигнатото.

Смяна на ролите. Свиренето на ученика в дует с учителя е важна практика в обучението по китара. Естествено е учителят да задава темпото и да следи ритъма на общото изпълнение. Поставянето на ученика в тази роля променя гледната му точка. Той заема активната позиция на водещ и отговорността да поведе партньора си.

Индивидуално адаптиран учебен план. Китарата е инструмент с много широко приложение. Затова полезно в преподавателската практиката е предварителната среща-разговор с новия ученик, в която той може да сподели целите, представите и очакванията си. На базата на това се обсъжда и съгласува планът за обучение, съответстващ на индивидуалните му цели. Така ученикът от самото начало е въввлечен в обучението като активен участник и дори автор.

3. Изграждане на подкрепяща среда

Важен фактор за удовлетворяване на потребността от връзка/близост (relatedness) е обкръжаващата социална среда. Много изследвания акцентират върху ролята на външната подкрепа за успеха на обучението и тенденцията външните фактори да се трансформират във вътрешна мотивация, свързана с позитивните емоции в обучението по музика (Davidson; Faulkner; McPherson, 2009). Затова в първите етапи на обучението е важно да се създаде среда, която насърчава заниманията на ученика с музика и подкрепя вярата в собствените му способности.

Ролята на родителя в обучението по музикален инструмент. Безспорна е ролята на родителите в обучението на по-малките ученици. Резултатите от лонгитудно изследване на 160 ученици, в продължение на 12 години показват, че ролята на родителя е ключова за детската мотивация (McPherson, 2006). Затова добрата връзка на преподавателя с родителя е от голямо значение. Тя помага на родителя по-добре да разбере какво се изисква от ученика, да го окуражава и поддържа интереса му, да създава възможности детето да покаже музикалните си постижения пред семейството, приятели и роднини и т.н. Мотивираният родител активно участва в обучението, дава важна обратна връзка на преподавателя и подкрепя ученика в неговото музикално развитие.

Организиране на неформални концерти. За създаването на подкрепяща среда от голяма полза е организирането на неформални концерти. Те дават възможност на учениците да видят резултата от обучението, да се почувстват като музиканти свирещи за публиката - техните родители и приятели. Тези малки концерти създават позитивни преживявания и допринасят за формиране на общност, в която свързващият фактор е музикалното обучение. Участвайки в тях, учениците получават подкрепа и признание за успехите си, споделят стремежите и интересите си, създават нови приятелства и контакти.

РЕЗУЛТАТИ И ПЕРСПЕКТИВИ

Описание модел за изграждане на мотивация в началните етапи на обучение по китара показва висока степен на ефективност в проведеното изследване. Важен показател за това е броят ученици, явили се на годишен изпит за получаване на музикална квалификация, провеждани в София от Борда на кралските

музикални училища на Обединеното кралство (Associated Board of the Royal School of Music, ABRSM). От участващите в изследването 15 ученика . на годишен изпит за грейд през 2015 г са се явили двама. През 2016 броят им нараства на 8, а през 2017 на 10 ученика. От общо положени за трите години 20 изпита всички са преминали успешно, като 12 са с високи показатели (отличен /distinction/6, много добър /merit/ 8), а преминал /pass/са получили 6.

Резултатите показват, че първоначалния интерес към занимания с китара е преминал в трайна мотивация за сериозно изучаване на музикалния инструмент. Технологичния модел за изграждане на мотивация има добра перспектива за развитие и приложение в музикалното обучение- както в началните, така и в по-късните му етапи. Моделът може да се разшири по посока приложението му в изучаването на различни музикални инструменти, както и да бъде адаптиран за целите на ранното музикално обучение.

БИБЛИОГРАФИЯ

- [1] Davidson, J.; Faulkner, R.; McPherson, G (2009). Motivating musical learning. *The Psychologist, Vol 22, no 12*
- [2] Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (2001). Extrinsic rewards and intrinsic motivation in education: Reconsidered once again. *Review of Educational Research., 71*, 1-27.
- [3] Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry, 11*, 227-268.
- [4] Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.
- [5] Jones, Brett D. (2009). Motivating Students to Engage in Learning: The MUSIC Model of Academic Motivation. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, Vol. 21, Number 2*, 272-285
- [6] MacIntyre, Peter D.; Potter, Gillian K.; Burns, Jillian N. (2012). The Socio-Educational Model of Music Motivation. *Journal of Research in Music Education; Vol. 60 Issue 2*, p129
- [7] McPherson, G (2006). *The Child As Musician: A Handbook of Musical Development*. Oxford: Oxford University Press
- [8] McPherson, G (2009). The role of parents in children's musical development. *Psychology of Music, 37*, 91-110
- [9] McPherson, G. E., Davidson, J. W., & Faulkner, R. (2012). *Music in our lives: Rethinking musical ability, development and identity*. Oxford: Oxford University Press
- [10] Niemiec, C. P., & Ryan, R. M. (2009). Autonomy, competence, and relatedness in the classroom: Applying self-determination theory to educational practice. *Theory and Research in Education, 7*, 133-144.
- [11] Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*, 68-78.
- [12] Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivation: Classic definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology, 25*, 54-67
- [13] Ryan, R. M., Stiller, J., & Lynch, J. H. (1994). Representations of relationships to teachers, parents, and friends as predictors of academic motivation and self-esteem. *Journal of Early Adolescence, 14*, 226-249.
- [14] Везнев, А. (1994). Начини за импровизиране в съвременната музика. София: Петрум и Ко.
- [15] Пухолю, Е. (1987). Школа игри на шестиструнной гитарена принципях техники Ф. Тарег. Москва, Советский Композитор